

Tisková zpráva

Veřejné mínění o interrupci a eutanazii – květen 2017

- ⊙ Přibližně sedm z deseti českých občanů (71 %) zastává názor, že právo na to rozhodnout o přerušení vlastního těhotenství má žena sama.
- ⊙ Pro úplný zákaz interrupcí se vyslovila pouhá 2 % občanů.
- ⊙ Od roku 2010 jsou postoje české veřejnosti k interrupcím v podstatě stabilní.
- ⊙ S uzákoněním eutanazie podle šetření souhlasí necelé dvě třetiny české veřejnosti (63 %).
- ⊙ Celkový podíl veřejnosti vyjadřující souhlas s uzákoněním eutanazie se oproti předchozímu roku významně nezměnil a zůstává tak od roku 2011 víceméně stabilní.

Zpracovala:
Naděžda Čadová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 585

V květnu 2017 se Centrum pro výzkum veřejného mínění v rámci pravidelného výzkumného šetření zajímalo o názory veřejnosti na otázky, které lze z morálního hlediska považovat za kontroverzní. Konkrétně se dotazovaní občané vyjadřovali k tématu interrupce¹ a eutanazie.²

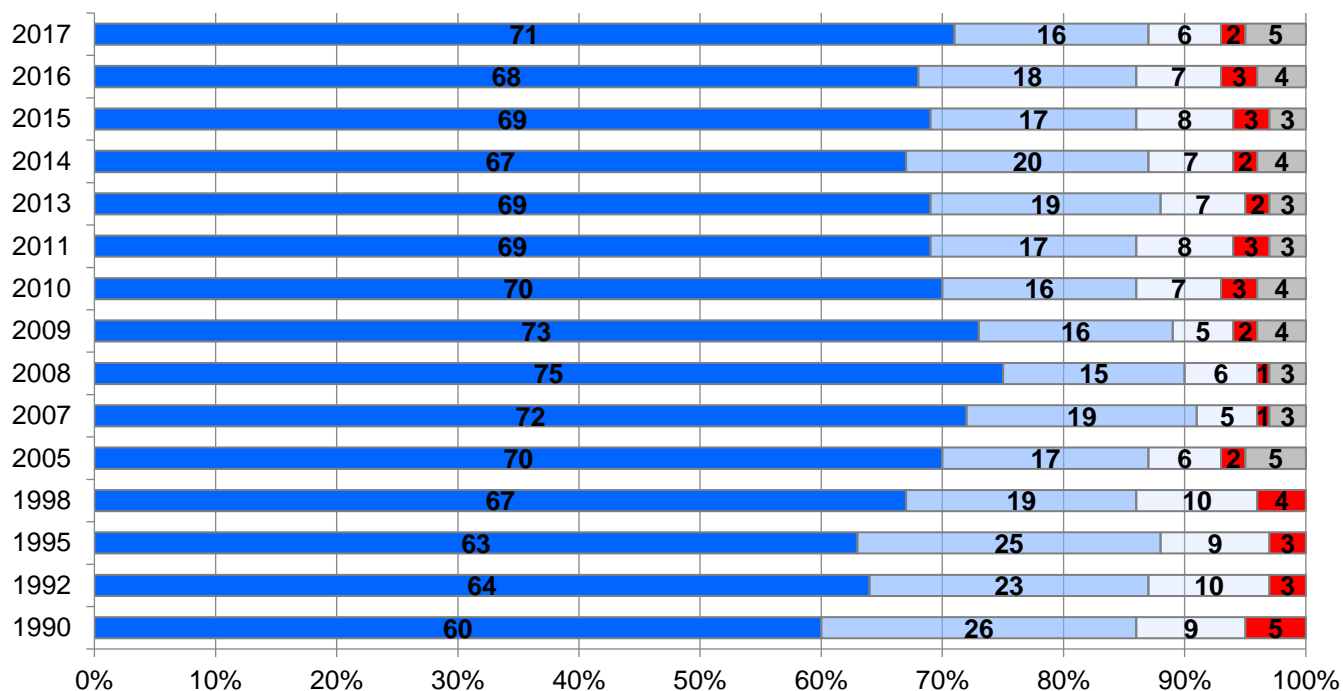
Graf 1 ilustruje, že přibližně sedm z deseti českých občanů (71 %) zastává názor, že právo na to rozhodnout o přerušení vlastního těhotenství má žena sama. Přibližně šestina občanů (16 %) se domnívá, že by interrupce měla být povolena jen s přihlédnutím ke zdravotním a sociálním ohledům na dítě a ženu. Že by měla být interrupce povolována jen v případě ohrožení života těhotné ženy, tvrdí 6 % populace a pro úplný zákaz interrupcí se vyslovila pouhá 2 % občanů. Dalších 5 % dotázaných nemělo na tuto věc jasný názor a zvolilo proto odpověď „nevím“.

Otázka mapující postoje veřejnosti k umělému přerušení těhotenství byla v kontinuálním šetření položena poprvé v roce 1990. Již v té době bylo zřetelné, že je veřejnost v tomto ohledu poměrně liberální. Graf 1 ukazuje, že se podíl lidí zastávajících právo ženy rozhodnout o vlastním těhotenství od té doby ještě zvýšil. Nejvyšší podíl odpovědí ve smyslu výsadního práva ženy rozhodnout se o vlastním těhotenství zaznamenalo šetření v roce 2008, od roku 2010 jsou postoje české veřejnosti k tomuto tématu v podstatě stabilní.

¹ Znění otázky: „Řekněte, který z těchto názorů je Vám osobně nejbližší: Žena sama má právo se rozhodnout, zda má být provedeno umělé přerušení jejího těhotenství; interrupce by měla být povolena jen s přihlédnutím ke zdravotním a sociálním ohledům na dítě a ženu; interrupce by měla být povolována jen v případě ohrožení života těhotné ženy; interrupce by měla být zakázána?“

² Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby náš právní řád umožňoval ukončení života nevyléčitelně nemocného člověka (tzv. eutanazii)?“ Možností odpovědí: „Rozhodně souhlasíte – spíše souhlasíte – spíše nesouhlasíte – rozhodně nesouhlasíte.“

Graf 1: Názory na interrupci - časové srovnání

- Žena sama má právo se rozhodnout, zda má být provedeno umělé přerušování jejího těhotenství.
- Interrupce by měla být povolena jen s přihlédnutím ke zdravotním a sociálním ohledům na dítě a ženu.
- Interrupce by měla být povolována jen v případě ohrožení života těhotné ženy.
- Interrupce by měla být zakázána.
- neví

Pozn.: Do roku 1998 byla data zpracovávána bez odpovědi „neví“.

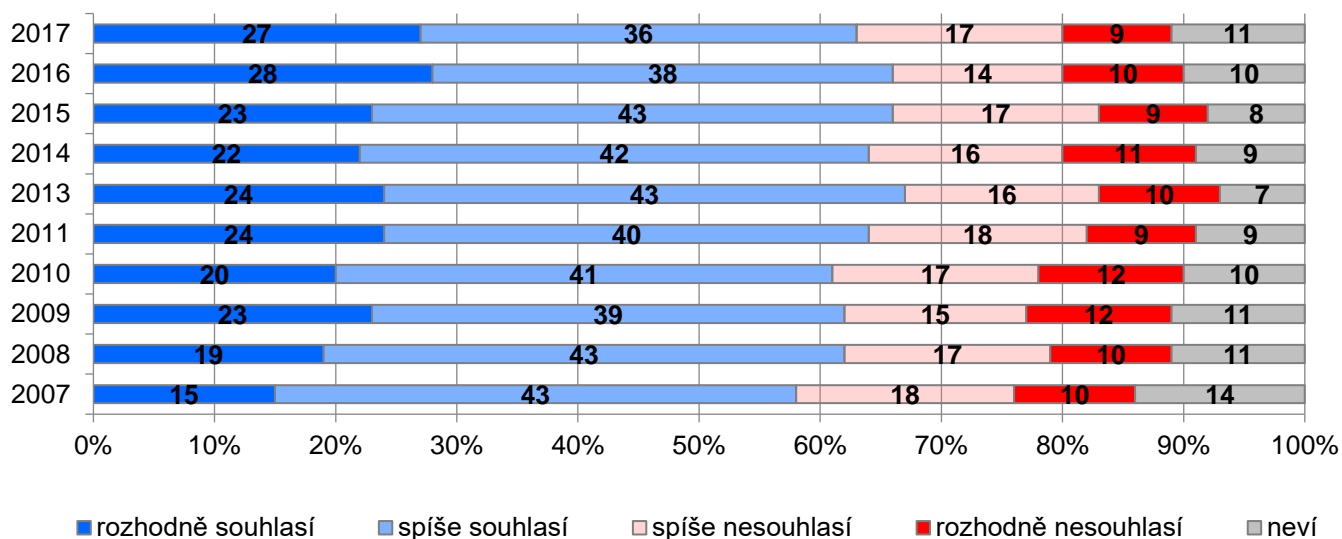
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Názor, že žena sama má mít právo rozhodnout, zda má být provedeno umělé přerušování jejího těhotenství, se častěji objevoval u žen (souhlas vyjádřilo 75 % žen), lidí, kteří se nehlásí k žádné církvi nebo náboženskému společenství (78 %), a respondentů, kteří se na škále politické orientace hlásí jednoznačně k pravici (80 %). Za určité omezení nebo úplný zákaz interrupcí se častěji postavili muži (souhlas s tím, že žena má právo o interrupci rozhodovat sama, vyslovilo 67 % z nich), lidé starší 60 let (62 %) a respondenti hlásící se k římskokatolickému náboženskému vyznání (62 %).

Všech respondentů jsme se ve výzkumu dále ptali, zda souhlasí či nesouhlasí s tím, aby právní řád České republiky umožňoval ukončení života nevyléčitelně nemocného člověka (tzv. eutanazii). S uzákoněním eutanazie podle šetření souhlasí necelé dvě třetiny české veřejnosti (63 %), když více než čtvrtina (27 %) podle svých slov souhlasí „rozhodně,“ více než třetina (36 %) pak „spíše“. Nesouhlas vyjádřila přibližně čtvrtina dotázaných (26 %), rozhodný nesouhlas ale vyjádřila jen přibližně desetina respondentů (9 %), 17 % pak spíše nesouhlasí. Více než desetina (11 %) občanů neví, jaké stanovisko vzhledem k této otázce zaujmout.

Z grafu 2 vyplývá, že se celkový podíl veřejnosti vyjadřující souhlas s uzákoněním eutanazie oproti předchozímu roku významně nezměnil a zůstává tak od roku 2011 víceméně stabilní.

Graf 2: Názory na eutanazii: časové srovnání (v %)

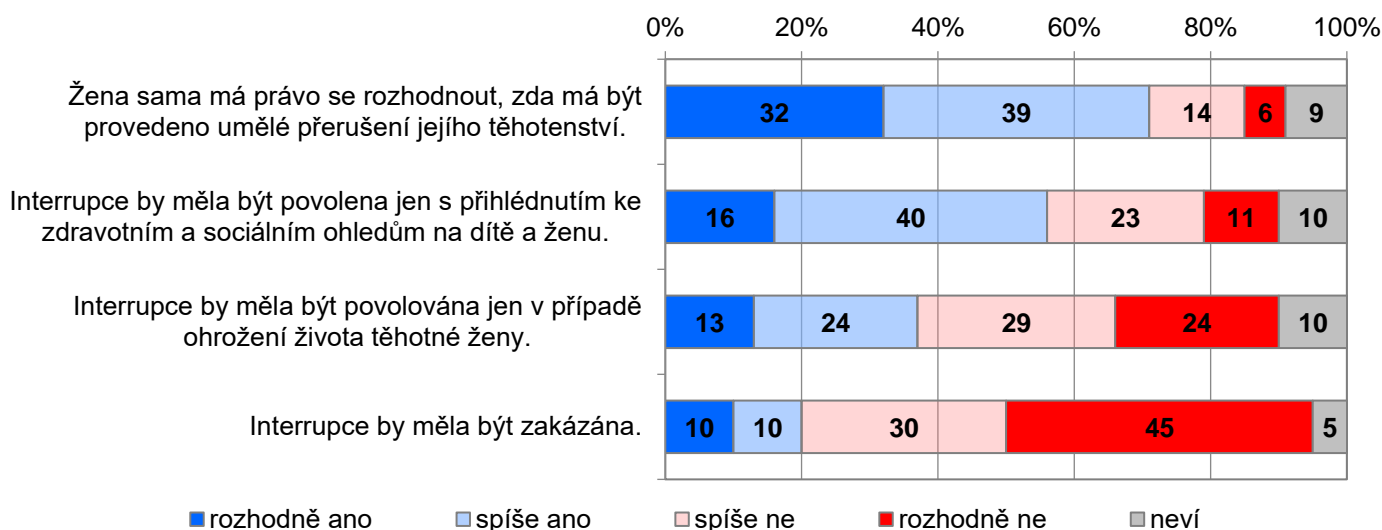

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Analýza odpovědí podle rozvrstvení občanů na sociodemografické skupiny ukazuje, že jednotlivé skupiny obyvatel se ve svých názorech na eutanazii výrazně neliší. Souhlas se o něco častěji objevoval u respondentů, kteří nejsou věřící, a u těch, kteří se na škále politické orientace řadili jednoznačně k pravici. Nesouhlas naopak častěji vyjádřili lidé římskokatolického náboženského vyznání.

Z analýzy dále vyplynulo, že názory na interrupci a eutanazii spolu vzájemně souvisí (viz graf 3).

Graf 3: Názory na eutanazii podle názorů na interrupce (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 8. – 18. 5. 2017, 1019 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. - 18. 5. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1019</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>248</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.113, OV.158</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>ov170615</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>15. června 2017</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

|